

POSTANOWIENIE

Dnia 19 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Krzysztof Wiak (przewodniczący)

SSN Paweł Wojciechowski (sprawozdawca)

SSN Elżbieta Karska

w sprawie ze skargi R. K.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie w sprawie o sygn.
III AUa 144/23

z udziałem Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Apelacyjnego w Krakowie

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 19 marca 2025 r.

1. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie toczącym się pod sygnaturą akt III AUa 144/23 nastąpiła przewlekłość postępowania;
2. przyznaje skarżącemu R. K. - od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie sumę pieniężną w wysokości 2 000 (dwa tysiące) złotych za okres od 25 stycznia 2023 r. do dnia 27 stycznia 2025 r.;
3. oddala skargę w pozostałym zakresie;
4. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz skarżącego R. K. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu skargowym wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia zobowiązanemu do dnia zapłaty.

Elżbieta Karska Krzysztof Wiak Paweł Wojciechowski

UZASADNIENIE

R. K. (dalej: „skarżący”) zastępowany przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie adwokata w skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki z 27 stycznia 2025 r. (data stempla pocztowego - koperta załączona do akt III Sk 1/25) wniósł o stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie o toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie o sygn. III AUa 144/23; zalecenie Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie rozpoznania sprawy w terminie 4 miesięcy, zasądzenie od Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Apelacyjnego w Krakowie 3 000 zł, zasądzenie od Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Apelacyjnego w Krakowie zwrotu kosztów postępowania skargowego według norm przepisanych.

Skarżący wskazał, że apelacja pozwanego wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w Krakowie w 25 stycznia 2023 r. 17 lutego 2023 r. przesłano pełnomocnikowi powoda odpis apelacji pozwanego. Pełnomocnik powoda wniósł odpowiedź na apelację, która wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w Krakowie 28 marca 2023 r. Skarżący wskazał, że od wpływu odpowiedzi na apelację do dnia wniesienia skargi na przewlekłość Sąd Apelacyjny nie podjął żadnych dalszych czynności celem rozpoznania apelacji, w szczególności sprawa nie została skierowana na posiedzenie niejawne ani na rozprawę.

W odpowiedzi Prezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie zgłosił swój udział w sprawie i wniósł o oddalenie skargi, a w przypadku jej uznania o przyjęcie mniejszej kwoty odszkodowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga zasługiwała na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora

i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość postępowania”) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Stosownie do art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego.

Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005, nr 23, poz. 384; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 121; z 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; z 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18;

z 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; z 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; z 27 marca 2019 r., I NSP 88/18). Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku, w którym przekroczony został okres 12 miesięcy, w czasie których nie wyznaczono terminu rozprawy, automatycznie następuje przewlekłość postępowania w rozumieniu ustawy.

Ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od konkretnych okoliczności, a więc wymaga uwzględnienia wielu czynników wpływających na tok postępowania. Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania ocenia się w każdej sprawie w sposób indywidualny, z uwzględnieniem wymienionych okoliczności.

Przyjmując powyższy pogląd za własny, Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie stwierdza, że całościowa ocena analizowanego postępowania apelacyjnego pozwala na przyjęcie, że jest ono prowadzone przewlekłe.

Z analizy akt wynika, że sprawa została zainicjowana odwołaniem od decyzji organu rentowego z 29 września 2022 r. (data prezentaty Zakładu Ubezpieczeń Społecznych). Sąd Okręgowy w Kielcach 9 grudnia 2022 r. wydał wyrok w sprawie o sygn. akt V U 1543/22 (k. 19) 23 stycznia 2023 r. organ rentowy wniósł apelację od ww. wyroku (k. 25 akt III AUa 144/23). 25 stycznia 2023 r. apelacja organu rentowego wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w Krakowie (k. 30). W tym samym dniu sprawę zarejestrowano pod sygn. III AUa 144/23 i wylosowano przez System Losowego Przydziału Spraw sędziego sprawozdawcę - referat oczekujący nr 4 (k. 31). 17 lutego 2023 r. odpis apelacji wysłano pełnomocnikowi odwołującego się (k. 32). 28 marca 2023 r. (data prezentaty Sadu Apelacyjnego w Krakowie) wpłynęła odpowiedź pełnomocnika odwołującego się na apelację (k. 35). 30 marca 2023 r. referendarz sądowy skierował akta na kalendarz akt oczekujących na wyznaczenie terminu (k. 38). 3 lutego 2025 r. Przewodniczący Wydziału wyznaczył termin rozprawy apelacyjnej na dzień 10 kwietnia 2025 r. (k.41).

W świetle przytoczonego wyżej, utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz okoliczności faktycznych sprawy, nie ulega wątpliwości, iż w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie

wystąpiła przewlekłość postępowania. Od wpływu apelacji do Sądu Apelacyjnego 25 stycznia 2023 r. (k. 30) do dnia wniesienia skargi na przewlekłość postępowania 27 stycznia 2025 r. (data stempla pocztowego k. 6 akt I NSP 62.25) upłynęły 2 lata. Sąd Apelacyjny w Krakowie podejmował w tym okresie jedynie czynności techniczne mające na celu organizację postępowania tj. doręczenie odpisu apelacji stronie przeciwnej a następnie wyznaczenie terminu rozprawy.

W zasadzie w toku postępowania przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie nie podjęto żadnych czynności zmierzających do merytorycznego rozpoznania sprawy. Odpis apelacji organu rentowego nieobarczonej brakami formalnymi został przesłany pełnomocnikowi odwołującego się 17 lutego 2023 r. (k. 33).

Odnosząc się do stanowiska Prezesa Sądu Apelacyjnego w Krakowie, wskazać należy, że jak wielokrotnie wskazywał Sąd Najwyższy, znaczny i stale rosnący wpływ spraw oraz niewystarczająca obsada sędziów nie usprawiedliwia przewlekłości postępowania i okoliczność ta nie zwalnia państwa z odpowiedzialności z tytułu przewlekłości postępowania (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, z 17 lutego 2012 r., III SPP 2/12; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20, z 6 lipca 2022 r., I NSP 222/22; z 23 marca 2022 r., I NSP 48/22). Obciążenie pracą, liczba spraw oraz stan kadry orzeczniczej co najwyżej prowadzić mogą do stwierdzenia, że przewlekłość postępowania w konkretnej sprawie nie jest wynikiem zaniedbań, czy też uchybień ze strony sądu. Jednakże to na Państwie spoczywa obowiązek zorganizowania warunków należytego sprawowania władzy jurysdykcyjnej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 września 2023 r. I NSP 119/23).

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie za sygn. akt III AUa 144/23 wystąpiła przewlekłość postępowania.

Zgodnie z art. 12 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość. na żądanie skarżącego lub z urzędu sąd zaleca podjęcie przez sąd rozpoznający sprawę co do istoty albo przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie, chyba że wydanie zaleceń jest oczywiście zbędne. Zalecenia nie mogą wkraczać w zakres oceny faktycznej i prawnej sprawy.

Mając na uwadze, że w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie o sygn. III AUa 144/23, 3 lutego 2025 r. Przewodniczący Wydziału wyznaczył termin rozprawy na 10 kwietnia 2025 r., na tym etapie żądanie wydania zalecenia rozpoznania sprawy w terminie 4 miesięcy uznać należało za bezprzedmiotowe.

Orzekając o przyznaniu skarżącemu od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie sumy pieniężnej w wysokości 2 000 zł na rzecz skarżącego, Sąd Najwyższy uwzględnił, iż zgodnie z art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość, minimalna wysokość sumy pieniężnej jaką należy zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego wynosi 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość. Sąd Najwyższy miał również na uwadze, że od chwili wniesienia odwołania od decyzji organu rentowego 29 września 2022 r. do dnia wniesienia skargi 27 stycznia 2025 r. upłynęły 2 lata i 4 miesiące. W związku z tym Sąd Najwyższy uznał za odpowiednie przyznanie skarżącemu sumy pieniężnej w wysokości 2 000 zł. W ocenie Sądu Najwyższego przyznana kwota rekompensuje skarżącemu zaistnienie i skutki przewlekłości postępowania przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie.

O kosztach postępowania skargowego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1¹ i 3 w związku z art. 394¹ § 3 w związku z art. 398²¹ w związku art. 391 § 1 k.p.c. w związku z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość oraz § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie tekst jedn. Dz.U. 2023 poz.1964) zasądzając od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz skarżącego kwotę 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji

Elżbieta Karska Krzysztof Wiak Paweł Wojciechowski

[SOP]

[a.ł.]

